

Universitat Autònoma de Barcelona

Departament d'Economia
de l'Empresa

PUBLICACIÓ DOCENT

ESCOLA UNIVERSITÀRIA D'ESTUDIS EMPRESARIALS DE SABADELL

Assignatura

Consolidació d'estats financers

Professors

Francesc Uroz i Francesc Gómez

Títol

PROGRAMA ASSIGNATURA

Autor

Reproduït de

Edició

Publicació per a ús exclusiu i intern de la Universitat Autònoma de Barcelona.
No n'es permesa la reproducció total o parcial.

Data

9/2001

(Imprès als serveis de copisteria de la Universitat Autònoma de Barcelona)

ASSIGNATURA: CONSOLIDACIÓ D'ESTATS FINANCERS

PROFESSORS: F.J. UROZ (Grup 50) i F. GÓMEZ (Grup 10)

CURS: 2001 / 2002

GRUPS: 50 (Tarda) i 10 (Matí)

CRÈDITS: 6 Docència: quadrimestral (1er quadrimestre)

Tipus assignatura: OPTATIVA de tercer curs

OBJECTIUS:

Conèixer el contingut, el sentit i el significat dels comptes dels grups de societats. Analitzar els diferents mètodes i procediments de consolidació; el procés de consolidació i les pràctiques correctes i per últim, les normes d'elaboració i presentació dels comptes anuals consolidats. Saber fer la consolidació comptable d'un grup de societats.

CONTINGUTS

1.- Introducció i normativa.

- 1.1. La concentració econòmica, un canvi en l'organització empresarial.
- 1.2. Marc legal: Legislació i normativa.

2.- Conceptes preliminars a la consolidació d'estats financers.

2.1. Societats que intervenen en la consolidació.

- 2.1.1. Societat dominant.
- 2.1.2. Societat dominada.
- 2.1.3. Societat multigrup.
- 2.1.4. Societat associada.

2.2. Grup de societats, conjunt consolidable i perímetre de consolidació.

2.3. Obligació de consolidar.

2.4. Grups de societats dispensats de l'obligació de consolidar.

3.- Introducció als mètodes i procediments de consolidació i etapes.

3.1. El mètode d'integració global: introducció.

3.2. El mètode d'integració proporcional: introducció.

3.3. El procediment de posta en equivalència: introducció.

3.4. Etapes del procés de consolidació.

3.4.1. Homogeneïtzació.

3.4.2. Agregació.

3.4.3. Eliminacions.

3.4.4. Formulació del comptes anuals consolidats.

3.5. Comparació dels mètodes: Exemple.

4.- Mètode d'integració global.

4.1. Introducció.

4.2. Eliminació inversió-fons propis.

4.2.1. Eliminació inversió-fons propis en primera consolidació.

4.2.2. Eliminació inversió-fons propis en consolidacions posteriors.

4.3. Eliminacions recíproques.

4.4. Eliminacions de resultats per operacions internes.

4.4.1. Eliminacions de resultats per operacions internes d'existències.

4.4.2. Eliminacions de resultats per operacions internes d'immobilitzat.

4.4.3. Eliminacions de resultats per operacions de serveis i per dividendes interns.

4.4.4. Eliminacions de resultats per operacions internes d'actius financers i per adquisició a tercers d'actius financers del grup.

4.5. Eliminació inversió-fons propis (continuació)

4.5.1. Eliminació inversió-fons propis amb participacions indirectes.

4.5.2. Eliminació inversió-fons propis amb participacions recíproques.

5.- Mètode d'integració proporcional.

5.1. Descripció del mètode.

6.- Procediment de posta en equivalència.

6.1. Descripció del procediment i homogeneïtzació.

6.2. Ajust derivat de la diferència inversió-fons propis.

6.3. Modificació de la participació.

6.4. Consolidacions posteriors.

6.5. Canvis en els mètodes o procediments de consolidació.

7.- Conversió de comptes anuals en moneda estrangera.

7.1. Introducció.

7.2. Mètode del tipus de canvi al tancament.

7.3. Mètode monetari - no monetari.

7.4. Societats estrangeres sotmeses a altes taxes d'inflació.

7.5. Eliminació de resultats interns.

7.6. Societats postes en equivalència.

8.- Tributació en règim de benefici consolidat.

8.1. Introducció.

8.2. Grup de societats a efectes fiscals.

8.3. El règim de declaració consolidada.

8.4. Determinació de la base imposable consolidada.

8.5. Deduccions de la quota.

9.- Estats financers consolidats.

10.- Aplicació informàtica de consolidació.

BIBLIOGRAFIA :

TEXTES LEGALS I PROFESSIONALS:

Artículos 42 a 49 del Código de Comercio.

ESPAÑA. REAL DECRETO 1815/1991 de 20 de diciembre, por el que se aprueban las normas para la formulación de las cuentas anuales consolidadas.

ESPAÑA. REAL DECRETO 1643/1990, de 20 de Diciembre, por el que se aprueba el Plan General de Contabilidad (BOE N° 310 del 27 de Diciembre).

ESPAÑA. REAL DECRETO LEY 1564/1989, de 22 de Diciembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Sociedades Anónimas (BOE N° 310 del 27 de Diciembre).

ESPAÑA. LEY 19/1989, de 25 de Julio, publicada en el BOE N° 178 de 27 de julio de 1989 sobre reforma parcial y adaptación de la legislación mercantil a las directivas de la C.E.E. en materia de sociedades.

Séptima Directriz de la C.E.E. que regula las cuentas anuales consolidadas.

UNIO EUROPEA. Comunicat de la Comissió sobre "Els estats financers: el camí a seguir" Juny 2000. COM (2000) 359 final

UNIO EUROPEA. Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell relatiu "L'aplicació de les Normes Internacionals de Comptabilitat". Bruselas, febrer 2001. COM (22011) 80 final 2001/10044 (COD).

I.A.S.C. Norma Internacional de Contabilidad N° 27: "Estados financieros consolidados y contabilización de las inversiones en filiales".

I.A.S.C. Norma Internacional de Contabilidad N° 28: "Contabilidad de las inversiones en empresas asociadas".

I.A.S.C. Norma Internacional de Contabilidad N° 31: "Información financiera relativa a las participaciones en negocios conjuntos".

TEXTES BÀSICS:

ALVAREZ MELCÓN, Sixto (1993): "Consolidación de estados financieros". Ed. McGraw-Hill. Madrid.

AMAT, Oriol y CARENYS, Jordi (1992): "Manual práctico de consolidación de balances". Ediciones Gestión 2000 S.A. Barcelona.

DE LAS HERAS MIGUEL, Lorenzo (1996): "Normas de consolidación. Comentarios y casos prácticos." Centro de Estudios Financieros. Madrid. 2a edición.

SLOF, Eric John (1998): "Consolidación de estados financieros". Pirámide. Madrid.

TEXTES COMPLEMENTARIS:

ALVAREZ MELCÓN, Sixto (1978): "Grupos de sociedades. Cuentas consolidadas y la imposición sobre el beneficio". Madrid. I.P.C. Ministerio de Hacienda.

ALVAREZ MELCÓN, Sixto (1982): "Supuestos de análisis contable superior. Auditoría, análisis y consolidación de estados financieros". Ed. Tebar Flores. Madrid.

ALVAREZ MELCÓN, Sixto (1983): "Análisis contable del régimen de declaración consolidada de los grupos de sociedades". I.P.C. Ministerio de Economía y Hacienda. Madrid.

ALVAREZ LÓPEZ, Enrique; DURÁNDEZ ADEVA, Angel y LÓPEZ COMBARROS, José Luis (1985): "Consolidación de estados financieros en Europa. Séptima Directriz de la Comunidad Económica Europea". A.P.D. Madrid.

ALVAREZ MELCÓN, Sixto y URÍAS VALIENTE, Jesús (1987): "Análisis contable superior". UNED. Madrid.

CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE ORGANIZACIONES EMPRESARIALES (C.E.O.E.) (1987): "Jornadas: Grupos de sociedades. Su adaptación a las normas de las comunidades europeas". Universidad de Alcalá de Henares. Facultad de Derecho.

CÓNDOR LÓPEZ, Vicente (1988): "Cuentas consolidadas. Aspectos fundamentales en su elaboración". I.C.A.C. Ministerio de Economía y Hacienda. Madrid.

CORONA ROMERO, Enrique (2000): "Guía didáctica de Consolidación de estados financieros". UNED. Madrid.

FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, José Miguel (1993): "Consolidación de estados contables". Editorial AC. Madrid.
LAÍNEZ GADEA, J.A. -coordinador- (2001): "Manual de contabilidad internacional". Pirámide. Madrid.
LAMARCA BALLINA, José Luis y ELÓSEGUI ARGOTE, Miguel Angel (1993): "Consolidación de cuentas". Ed. Deusto. Bilbao.

LARA RUBIDO, Luis y MARTÍN OLIVER, Antonio (1991): "La consolidación contable". Consorcio de la Zona Franca de Vigo. Vigo.

LÓPEZ ALBERTS, Herman (1999): "Consolidación contable e introducción a sus aspectos fiscales". Editorial CISS. Especial Directivos. Bilbao.

MCKINNON, Sharon M. (1985): "Cuentas consolidadas. La VII Directriz de la C.E.E.". Arthur Young-A.E.C.A. Madrid.

MONTESINOS, Vicente; SERRA, Vicente y GORGUES, Roberto (1990): "Manual práctico de consolidación contable". Ed. Ariel. Barcelona.

QUERÉNDEZ AUZMEDI, Francisco (1988): "La consolidación contable". I.P.C. Ministerio de Economía y Hacienda. Madrid.

RIVERO TORRE, Pedro (1987): "Análisis de balances y estados complementarios". Pirámide. Madrid.

ZAPATERO HUERGA, Fernando (1988): "Manual de consolidación de estados financieros de los grupos de empresas". I.P.C. Ministerio de Economía y Hacienda. Madrid.

SISTEMA D'AVUACIÓ:

L'avaluació de la matèria es fa bàsicament sobre el resultat obtingut de l'examen. Ademés en grups de quatre persones s'haurà de confeccionar un treball monogràfic sobre algun tema relacionat amb l'assignatura, i que sigui d'orientació cap a la recerca (25% aprox. de la nota final).

També es tindrà en compta a la nota final de curs els exercicis desenvolupats per l'alumne i els casos pràctics solucionats durant el quadrimestre que s'hagin presentat (en substitució del treball de curs).

L'examen compren (75% aprox. de la nota) :

Una part teòrica, amb dos o tres preguntes a desenvolupar i una part pràctica, amb un exercici de consolidació amb diverses eliminacions i ajustos per operacions internes i d'altres. O bé, exercicis parcials d'operacions internes sense relació entre elles. Pot demanar-se elaborar els estats consolidats del grup.

HORARI DE TUTORIES: Assignatura: CONSOLIDACIÓ D'ESTATS FINANCERS.

TUTORIES GRUP 50 (TARDA) PROFESSOR: F.J.. UROZ despatx: S/203

<u>dimarts</u>	<u>dimecres</u>
de 16,45 hores	de 17,45 hores
a 18,45 hores	a 19,45 hores

(dimarts: inclou 1 hora de docència tutoritzada i 1 hora de tutoria)

TUTORIES GRUP 10 (MATI) PROFESSOR: F. GOMEZ despatx: S/219

Dilluns: 13,15 a 14,15 h.
Dimarts: 9,45 a 11,15 h.
Divendres: 10,45 a 12,15 h.

(La docència tutoritzada del grup 10 es realitzarà en horari a part, a concretar).

DATA EXAMEN1: 1ª convocatòria: 8 de febrer de 2002 (divendres)
DATA EXAMEN2: 2ª convocatòria: 11 de juliol de 2002 (dijous)